

Kommunala ledningar och rör Del 2 (4)

Bilden föreställer grävning för vattenledning från vattentornet på Lugnet runt år 1899.

Detta privata företag åtföljdes kommande år av fullmäktiges beslut att tillsätta en kommitté för utredning av vattenledningsfrågan. Som ansvarig för detta arbete anlätades en av landets främsta experter, en major Richerr, som bland annat under en period fungerat som chef för vattenverket i Göteborg. 101 Uppdraget i Borås var att utarbeta ett förslag till renings- och uppsamlingsanordningar för vatten och att lägga fram en plan till rörnät i stadens gator. Först 1880 kom ett beslut om vattenledning i Borås. Dittills hade stadens invånare för sin vattenförsörjning varit hänvisade till tre brunnar. Det första kommunala vattenledningsverket, Pickeverket, startade i november 1881 och kostnaderna för verket uppgick till 100 000 kronor. Styrelsen bestod av fabrikör Sandwall, bankdirektör von Zweigbergk, telegrafkommissarie Dahlberg, borgmästare Wendt och fabrikör Hagelqvist. Kapaciteten vid Pickeverket kunde dock inte fylla de behov som den ständiga inflyttningen innebar. På något sätt måste således vattenverket utvidgas. Stadens styrande vände sig nu till Richerrs son, professor J.G. Richert, som 1898 presenterade en lösning. Att utvinna mer vatten ur Pickesjön ansågs utsiktslöst och professorn pläderade därför för en ny lösning som innebar utnyttjande av grundvattnet i den rullstensåsen som var belägen utmed Viskan i närheten av Ålgårdens kvarn, det vill säga Rya åsar. Att förslaget innebar utnyttjande av grundvattnet i stället för ytvatten, såsom i fallet med Pickesjön, var ingen tillfällighet. Den yngre Richert har beskrivits som den svenske pionjären i detta fall.

Richerts planer gillades och det andra vattenledningsverket, Ålgårdsverket, uppfördes kring sekelskiftet 1900. Bedömningen var att de två anläggningarna för vattenförsörjning skulle kunna betjäna en folkmängd på cirka 40 000 invånare. Vattenledningarna kunde trots utbyggnader inte betjäna hela stadens befolkning. Provinsialläkarens berättelse för 1905 talar alltså om vatten till dryck och hushållsbrukning som tas ur grävda brunnar i de så kallade förstäderna. Det mesta av vattenförsörjningen i till exempel Södra Mariedal, Elinsdal och Östra Haga löstes på detta sätt. I provinsialläkarens ögon var ett flertal av de utnyttjade brunnarna och de anordningar som fanns för att hämta vatten inte i ett sådant skick att de skyddade mot föroreningar. Vattenförbrukningen per person och dygn hade under lång tid

varit förhållandevis måttlig i Borås. Vid sekelskiftet handlade det om 70 liter. I den siffran var även vatten för industrierna och kommunen inräknat. Som jämförelse kan nämnas att i Göteborg var medelförbrukningen vid samma tid drygt 100 liter per person och dygn. Förbrukningen steg dock oavbrutet och genom installationer av särskilda toaletterum med rinnande vatten, badrum, duschrum och vattenklosetter blev förbrukningen högre.

Fortsättning följer.....